

A 2014/2015. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
második forduló

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP

Munkaidő: 300 perc (feladatlap: 60 perc, zárthelyi pályamunka: 240 perc)
Elérhető pontszám: 100 pont (feladatlap: 20 pont, zárthelyi pályamunka: 80 pont)

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűkkel ki kell tölteni a versenyző adatait tartalmazó részt! A munkalapokra nem kerülhet sem név, sem más megkülönböztető jelzés, kizárólag a **versenyző kódszáma**, amelyet minden munkalapra rá kell írni!

Minden versenyző **csak az általa választott témához tartozó feladatlapot** oldja meg! **A megoldáshoz íróeszközön kívül más segédeszköz (az alaplómű, vagy más forrás) nem használható!** Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás fölé- vagy melléírásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlap beadása után a zárthelyi pályamunka elkészítéséhez **íróeszközön kívül kizárólag a választott irodalmi mű (művek) szövege használható, egyéb segédanyag (kézirat, szakirodalom, jegyzet stb.) nem.** Minden versenyzőnek **az általa választott témában kell kidolgozni a pályamunkát** a helyszínen kapott tisztázati lapokon!

A munka végén **minden dolgozatlapot a borítólapon** kell elhelyezni, és azzal együtt kell beadni.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző kódszáma:

A versenyző neve: oszt.:

Az iskola neve:

Az iskola címe: irsz. város

..... utcahsz.

A felkészítő tanár(ok) neve:

I. Az Euripidész drámáinak világa című témakörhöz tartozó feladatlap**1. feladat**

Adjon meg fogalmanként 3-3 kulcsszót, amely meghatározó lehet a kifejezés értelmezésében!

antik dráma

.....
.....

tragikus hős

.....
.....

katarzisz

.....
.....

Elérhető pontszám: fogalmanként legalább 3-3 válaszelemért 1 pont, összesen 3 pont

2. feladat

A görög drámákban az archetípusok különböző formáival találkozunk.

Írjon 1-1 példát archetipikus történetre, ill. archetipikus karakterre Euripidész drámáiból!

egy archetipikus történet rövid bemutatása

.....
.....
.....
.....

egy archetipikus karakter rövid jellemzése

.....
.....
.....
.....

Elérhető pontszám: válaszelemenként 1-1 pont, összesen 2 pont

3. feladat

Jelzze tömören a megnevezett személyek szerepét az antik drámai forma és előadás alakulásában, változásában!

Név	Szerepe, jellegzetes témái	Dramaturgiai újítások
Theszpisz		
Aiszkülosz		
Szophoklész		
Euripidész		

Elérhető pontszám: nevenként 1,5-1,5 pont, összesen 6 pont

6. feladat

a) Euripidész drámái a klasszicizmus korától kezdve több opera cselekményének alapját vagy forgatókönyvi háttérét adják.

Említsen erre példát egy zeneszerzőnek és műve címének megnevezésével! (A címek írásmódja idegen nyelvi – franciás, olaszos vagy németes – formában is elfogadható!)

.....
.....

Elérhető pontszám: egy szerzőért és művének címéért 0,5-0,5 pont, összesen 1 pont

b) Euripidésznek több drámája alapján készült nevezetes, a filmtörténetben is számon tartott alkotás. **Nevezzen meg idetartozó filmeket (cím, rendező vagy címszereplő)!**

.....
.....

Elérhető egy címért és egy rendező vagy főszereplő nevéért 0,5-0,5 pont,

összesen 1 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

A rituális áldozat motívumának drámai szerepe Euripidész műveiben
(Az *Alkésztisz*, az *Íphigeneia Auliszban* és az *Íphigeneia a tauroszok között* című drámák alapján)

II. A Nagy Gáspár lírája című témakörhöz tartozó feladatlap**1. feladat**

Kik voltak az ihlető alkotótársai Nagy Gáspárnak következő írásai megszületésekor? (0,5-0,5 pont)

Milyen időszerűsége volt az a) és b) pontban megnevezett alkotásoknak a keletkezésük idején? (0,5-0,5 pont)

a) Symphonia Ungarorum:

.....

b) Fénylő arcok és tükörképek:

.....

c) Hullámozó vizeken keresztül:

.....

d) Érzékeny labirintus:

.....

Az a) és b) pontban megnevezett művek aktualitása a keletkezésük idején – Symphonia Ungarorum:

.....

.....

.....

Fénylő arcok és tükörképek:

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: összesen: 3 pont

2. feladat

a) **Mi a portrévers? (1 pont)**

.....

.....

.....

b) **Milyen szerepe van a portréversnek Nagy Gáspár költészetében? (1 pont)**

.....

.....

.....

c) Nevezze meg, kihez/kiről szól Nagy Gáspár az alábbi idézetekben! (0,5-0,5 pont)

Idézet

A megidézett költő neve:

„éppen harmadszor járok erre
most veled is kedves barátom,
ki lettél jeles hungarus
buzgó Párizs-zarándok.”

(Párizsi álom Yorick Cornieux úrral)

.....

„Én együtt látom őket
egy dalban és
egy mondatban
amíg csak itt magyar van”

(Három megjegyzés: egy válasz)

.....

„Kerestem ott, az ifjúkorban
legszebb reményeim közt – mindhiába,
kéksapkás diák-ködökből még itt remeg
a Psychoanalysis Christiana.”

(A kereső)

.....

„Meddig tart ki a lélek váza
s a romló test: a porból vétetett
és a foglyok a légerekből
miként ünneplik az életet?”

(Némaság)

.....

Elérhető pontszám: összesen 4 pont

3. feladat

Nagy Gáspár gazdagon él a modern líra eszközeivel. **Válasszon ki és nevezzen meg négy ilyen tipikus eszközt az alábbi szövegből! (0,5-0,5 pont)**

Öröknyár: elmúltam 9 éves

a sír

Nincs sehol

a sír

a gyilkosok

a test

se ITT

Nincs sehol

a test

se OTT

csont

a gyilkosok

Nincs sehol

a csont

(p. s.)

egyszer majd el kell temetNI
és nekünk nem szabad feledNI
a gyilkosokat néven nevezNI!

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: összesen 2 pont

4. feladat

Nagy Gáspár költészetében fontosak a bibliai motívumok. **Fejtse ki egy-egy cím kíséretében, milyen jelentésben fordulnak elő a következők! (2-2 pont)**

a) kert:

.....

.....

.....

.....
.....
b) Júdás:

.....
.....
.....
.....
.....

Elérhető pontszám: összesen 4 pont

5. feladat

Röviden értelmezze a két megnevezett kötet címet! (1-1 pont)

a) Kibiztosított beszéd:

.....
.....
.....

b) Szabadrabok:

.....
.....
.....

Elérhető pontszám: összesen 2 pont

6. feladat

Milyen tipikus gondolati-nyelvi jellemzőkről ismerné fel, hogy Nagy Gáspár alkotása az alábbi vers?

Jegyezvén szalmaszállal

- ... mindig és mindig:

bűnökben édesült, iramult napok

habjaiban fuldokló emberek,

egy szalmaszállal, tudjátok-e?

talán a menthetlent mentitek.

- ... kívül és belül:
poklosan örvényült, háborult világ,
de a remény sohasem meghaló,
ha minden utolsó szalmaszál
ABBÓL A JÁSZOLBÓL VALÓ!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: összesen 5 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

A szakralitás és az igazság keresésének kapcsolatai Nagy Gáspár lírájában

III. A Murány-téma megjelenítései című témakörhöz tartozó feladatlap**1. feladat**

a) Széchy Mária történetét a XIX. század elején német nyelven is feldolgozta egy magyar szerző.

Ki ez a szerző és milyen címen jelent meg a munkája magyarul 1832-ben?

szerző: cím:

Elérhető pontszám: válaszanként 0,5-0,5 pont, összesen 1 pont

b) Soroljon fel legalább két bizonyítékot, hogy ezt a művet Arany, Petőfi és Tompa is jól ismerhette!

.....
.....
.....

Elérhető pontszám: válaszanként 0,5-0,5 pont, összesen 1 pont

2. feladat

Arany, Petőfi és Tompa munkája tulajdonképpen pályamű.

Nevezze meg a pályázat kiíróját és tárgyát!

kiíró: tárgy:

Elérhető pontszám: válaszanként 0,5-0,5 pont, összesen 1 pont

3. feladat

Mit jelent a Bán Imre és Szerb Antal által is említett „szélkakas“ politika Gyöngyösi életében? Legalább két példát említsen, hivatkozzon írásműre is!

.....
.....
.....
.....
.....

Elérhető pontszám: összesen 2 pont

4. feladat

Említsen legalább két bizonyítékot, hogy Arany János biztosan olvashatta Gyöngyösi művét!

.....
.....
.....

Elérhető pontszám: válaszelemenként 0,5-0,5 pont, összesen 1 pont

5. feladat

Az alábbi idézeteket Gyöngyösiről, illetve „Murányi Vénus“-áról gyűjtöttük össze. Nevezze meg a szerzőket, a tanulmányok címeit és megjelenési idejüket!

- a) „Gyöngyösinek a Múzsák ajkát adta, nem teremtő lelket is, s tudománya kevés volt. Szerencsétlenségünkre Rómának költői közül nem Virgilt ismeré, hanem Ovidba szeretett, ki a bőbeszédűt még bővebb beszédűvé tette.“

a szerző neve:

.....

a tanulmány címe és megjelenésének ideje:

.....

- b) „Zrínyi a‘ mint felülmúlta Gyöngyösit mint poéta, úgy maradt viszont ennek alatta, mint verselő ...“

a szerző neve:

.....

a tanulmány címe és megjelenésének ideje:

.....

Elérhető pontszám: a szerzők nevéért 1-1 pont, a címekért és időért 0,5-0,5 pont,

összesen 4 pont

6. feladat

Magyarázza meg röviden, mit jelentenek a következő fogalmak!

epithalamium

elokúció

amplifikáció

allúzió

Elérhető pontszám: válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 2 pont

7. feladat

Fogalmazza meg 8 -10 mondatban, miért alakult ki az a vélemény a XX. században, hogy szükség van Gyöngyösi „rehabilitációjára“! Kik és milyen érveket sorakoztattak fel mellette?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: összesen 4 pont

8. feladat

Töltse ki a táblázatot! Azonosítsa, hogy a felsorolt szereplők kinek a művében fordulnak elő!

szereplők	szerző	a mű címe
Kazai, Solymosi, Kádas		
követ, Betlenné, Veselényi		
Nagy János, Kádas, Vadászi		
Farkas, Budaházy, Kádas		

Elérhető pontszám: válaszelemenként 0,5-0,5 pont, összesen 4 pont

FIGYELEM!**A feladatlapon megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:**

„ ...megleltük az egyetlen archimedesi pontot, melyből Szécsi Máriát művészileg felfogni lehet és kell ... “ (Arany János levele Szilágyi Istvánnak)

Szécsi Mária alakja és szerepe Murány ostromának irodalmi feldolgozásaiban

IV. A Szabó Dezső prózája című témakörhöz tartozó feladatlap

1. feladat

Pótolja a hiányt *Szabó Dezső* műcímeiben!

- a) menekvés
- b) Csodálatos
- c) A kötél
- d) Kolozsvárt
- e) Ének a

Elérhető pontszám: a pótlásokért 0,5-0,5 pont, összesen 2,5 pont

2. feladat

Szabó Dezső *ismert közéleti alakokat* is szerepeltet *Az elsodort falu* című regényében. Nevezze meg őket!

<i>A regénybeli szereplő neve</i>	<i>Az ismert közéleti szereplő neve</i>
Lipták Margit	
Farkas Miklós	
Koltay gróf	
Sziklai	
Madarász	
Havas	

Elérhető pontszám: válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 3 pont

3. feladat

Egészítse ki Szabó Dezső *életrajzi* adatait!

.....született. Első novellái ajelentek meg.

Állami ösztöndíjjal utazhatott. című

önéletrajza befejezetlenül maradt. Hatvanöt éves korában, 1945-ben

halt meg.

Elérhető pontszám: a helyes kiegészítésekért egyenként 0,5 pont, összesen 2,5 pont

4. feladat

Szabó Dezső írói stílusáról egymástól jelentősen eltérő véleményeket olvashatunk a korabeli kritikában. **Fogalmazza meg röviden a saját gondolatait ezzel kapcsolatban!**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: összesen 3 pont

5. feladat

- a) Az elsodort falu székelgyöldi színhelyének falu-neve:
- b) Mikor fejezte be a szerző e regényét; mikor jelent meg?
- c) Az elsodort falu „folytatása” (töredékben maradt mű):
- d) Mely művét tartjuk a Horthy-korszak parodisztikus kritikájának?
.....

Elérhető pontszám: válaszonként 0,5-0,5 pont, összesen 2 pont

6. feladat

Fogalmazza meg a két idézet közti hasonlóság – különbség lényegét!

„... Hozták a levest... Ujjnyi vastag volt a tetején a sárga zsír,... Túros csusza következett. Ízes, tejfölös, törpörtös, kövér. Jól telerakták a tányérját. ... összecsikorította fogát, s odatartotta a tányérját a harmadik fogásnak. Ez lencse volt orzával. ... Akkor jött a töltött káposzta. ...”

(Móricz Zsigmond: Tragédia)

„... Ezeken a nagy zabálásokon az úgynevezett fenséges szavakat és idézetek sűrűn váltakoztak trágár adomákkal, melyek a tiszteletes és egyéb asszonyokból épp olyan röhögés-zuhatokot zúdítottak elő, mint a férfiakból. Azzal ritkán lehetett vádolni a vendégeket, hogy elviszik a sok jót a háztól, mert a marasztás addig tartott, míg a széttántorgó vendégek visszaöklendezték a nagy barátságot a paplak udvarára. ...”

(Szabó Dezső: Az elsodort falu)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: a hasonlóság, illetve a különbség két-két helyesen megfogalmazott mondatáért 1,5-1,5 pont, összesen 3 pont

7. feladat

A két világháború között, 1925-ben jelent meg **Szabó Dezső** nagy hatású regénye, a **Segítség!** **Értékelje tartalmi-stilisztikai szempontból az egyik szereplő, Szőke Gábor gondolatait!**

„...Mi elhagyottak, hontalanok voltunk mindig saját honunkban. Idegenek, elhagyottak voltunk a kereszténységgel szemben, mely sohasem lett vérünk, életünk formája, és idegen kizsákmányolóknak jelentett kenyeret, földet, hatalmat. Idegenek, elhagyottak voltunk a minden vérrel át- és átrontott arisztokráciával szemben, mely csak rajtunk élő végzet tudott lenni, és nem nekünk élő szerv. Idegenek és elhagyottak voltunk az idegen betódulókkal szemben, akiknek olcsó magyarkodásért mindent adtunk, s akik kitúrnak most bennünket. Idegenek és elhagyottak voltunk a demokráciával szemben, melynek gyümölcseit mások szedték, s nekünk csak verejtéke, tövise és pizska maradt. Idegenek és elhagyottak voltunk és vagyunk önmagunkkal szemben: elvesztettük a kezdeményezés merészségét s a szolidaritás hősi vállalását. Idegen étvágyú arisztokrácia, idegen érdekű papság, idegen zagyalékú középosztály mellett nincs történelmi réteg, mely megvalósítsa a magyar forradalmat: az új magyar államot, mely a magyar faluval s a magyar munkással épít jövőt, s ezekből fejleszt középosztályt és történelemcsináló erőket. ...”

.....

.....

.....

